

ROLNIK

Bezpłatny dodatek — wychodzi co tydzień.

Rok 3

CHOJNICE, dnia 14-go października 1926 r.

Nr. 41

Październik.

Co robić na wsi.

W październiku dni już krótsze, więcej lampy używać trzeba. Jeżeli w izbie ciemno to pracować w niej trudno i zajęcia przy niskim świetle jest dla oczu bardzo szkodliwe. Pamiętaj, że nieraz jasność lampy zależna jest od jej wyczyszczenia. A sama lampa dobrze wyczyszczona lepiej się świeci i zużywa nie więcej nafty, jak źle wyczyszczona. Na świetle nie trzeba oszczędzać. Opłaci się kupić sobie lampkę i świecić wieczorami, użyć ten czas pożytecznie, więc szyć, cerować, robić na drutach ciepłe okrycie na zimę, gospodarz z chłopcami może naprawić stątki gospodarskie lub robić nowe, a jeden członek rodziny niech przeczyta głośno jakiś pożyteczny dzieło albo „Dziennik Pomoraki” lub też „Lud Pomoraki”.

W październiku może gospodyni zrobić z gorszych jabłek serki i marmolady, z łupek i odpadków oset owocowy smaczny, zdrowy i tani.

Należy teraz suszyć jarzynę na zimowy użytek. Piwnię przed schowaniem jarzyn wycyzścić i wyszar kować, inaczej jarzyna psuć się będzie.

Kapustę kwasic.

Komórki przed zimą opatrzyć, szpary powylepić jeżeli są wogóle zimne dać taw. zachatę. Od zimna najbardziej drób cierpi i brak odpowiedniej temperatury nie pozwala mu wyrosnąć odpowiednio i źle wpływa na nośność. Karmić drób gotowanymi ziemniakami i zielenią. Suszyć pokrywę i liście akacji na karmę zimową dla drobiu.

Z mojej pasieki.

Wskazówki na miesiąc październik.

Podkarmianie na zimę jest już ukończony. — Do wylotów sprawić. Zasuwiki zależna musi odpowiednio być zwężona. — Przejrządlj jeszcze raz dobrze twój pasiekę i najbliższe otoczenie. — Przyrządy wprowadź w porządek — Wyfomranie pszczoł w b. m. jest bardzo porządane. — Nie podejmaj już więcej prac w ulach.

Nie będziemy chcieli w podawaniu pokarmu. To mści się bardzo. Zamiast silnych rojów oglądać będziesz na wiosnę nieboszyczki. O ile nie podałeś dostatecznie cukru, pospiesz się pokarm jeszcze teraz podać — w stanie letnim i na noc! Dla silnych roj starczy 25 funtów. Lepiej więcej niż za mało. W miesiącach zimowych nie wolno zaglądać do ulów, to przeszkadza pszczołom. Czynie to za szkodę własną i odbiła się na następnym roku na twój sakiewce! Pszczoły mogą „spać”! Więc: zapatrz swoje pszczoły teraz tak, że nie potrzebujesz podawać już i na wiosnę.

Zasuwki założyć musimy najpóźniej w b. m. Później akupią się pszczołki co raz ściżej w grono, w miarę wrastającego zimna. Wtedy pracować choć przy ulach lub nawet w ulach, byłoby zabójstwem dla two-

ich wychowanek. Zasuwiki przypraw tak, że możesz je posuwać, wylot zwiększyć lub zmniejszyć, zależnie od pogody. Przy koszach można zasuwki blaszane zastąpić gwoździami urzucanymi, w odległości najwyższej 7 mm, aby nie wtargnęły się do ula myszy itp.

Siedlisko zimowe musimy w b. m. zwężyć, aby ciepłotę wewnętrzną skupić na mniejszą przestrzeń. Po chłodnej, zimnej nocy usuniemy wszystkie ramki nie obfalone przez nasze miodonośne owady, z wyjątkiem jednej, która wstrzymała ma chłód szyby okna.

Ewtl. reparacja wykonaj teraz, później nie wolno pasieki wstrząsać. Specjalną uwagą zwrócić na dach i drzwi. Pierwszy nie powinien cieć, a ostatni skrzypić. Stwierdź, czy nie chłostają gałązki drzew w dach i ewtl. usuń je!

Jeśli nasze ulubieńce jeszcze w październiku wylatują, to się raduj. Jest to bowiem pewnym znakiem, że pszczoły twoje dobrze przetrzmują. Głównie fruwać młode, urządzając swój pierwszy lot. Siraż się już teraz zapakować twoje pszczoły na zimę. Im później, tem lepiej! Jak najpóźniej! Pomówimy o tem następnym raz.

Przyzwyczajanie jałówek do dojenia.

Jałówki często po pierwszym ociehleniu okazują się odporne przy dojeniu. Drażliwość ta trwa nieraz dość długo i sprawia niemalo kłopotów gospodyni, a co gorzej nie pozwala dobrego wydojenia, co wpływa ujemnie na wyrabianie się młocności. Bardzo skutecznym do usunięcia tej drażliwości okazało się dojenie a właściwie masowanie wymienia i strzyków już na parę tygodni przed ociehleniem (4—6 tygodni, wskutek czego jałówki przyzwyczajają się do dojenia i po ociehleniu nie okazują oporu przy dojeniu.

Zdarza się jednak, że i krowy starsze podczas dojenia nie chcą stać spokojnie i utrudniają dojenie. Przyczyną tego może być zranienie wymienia albo strzyku, co należy zbadać i ewtl. zastować odpowiednio leżenie. Jeżeli jednak wymię i strzyki są zdrowe a oporność w dojeniu pochodzi jedynie z powodu drażliwości, to łatwo temu zaradzić, jeżeli przed dojeniem w czworo złożony i w złonej wodzie zamoczony worek i lekko wykręcony położyć na krzyżu krowy podczas dojenia.

Wiek krowy wpływa w znacznym stopniu na wydajność mleka. Ato tak, że po 1-szem ociehleniu ilość jego nie jest bynajmniej największą, a warstwa dopiero stopniowo do 5—7 ociehlenia i wtedy krowa najlepiej się doi. Następnie młocność znów zaczyna spadać, bo zwierzę się starzeje, a po jakimś 13 lub 14 ociehleniu ilość mleka wynosi $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$ tego co krowa dawała w czasach swej najlepszej użytkowości. Zupełnie jest więc naturalne, że w tym wypadku krowa mająca już skończony 11 lat gorzej się doi, niż za swej młodości. To zaś że przed dwoma laty miała oleję kalekę nie ma żadnego wpływu na zmniejszenie się u niej mleka. Krowę najlepiej podpaść po skończonym okresie młocności, gdy będzie już dawać mało mleka i oddać na rzeź.

Rozmaitości.

Jak należy zadawać zwierzętom lewatywę?

Poobcinać paznokcie u palców, rękę natłuścić zwycajnem mydłem i ruchami śrubowymi wsunąć rękę do prostnicy (kiszki odbytowej). Delikatnie usunąć kał z prostnicy, włożyć koniec węża gumowego, idącego od lejka lub specjalnego przyrządu Hegara i wlewać przez lejki względnie hegar i wąż 10—15 litrów letniej wody z krośliną i mydłem. Zadając koniowi lewatywę, należy stać z boku konia, gdyż inaczej koń wyrzucając z powrotem wlewany płyn, bezpotrzebnie zadającego lewatywę ochlapie. Celem zabezpieczenia się przed uderzeniem tyłami kończynami konia należy koniowi jedną z przednich kończyn podnieść i założyć dutek do nozdrza.

Skład lewatywy musi być odpowiedni. Należy unikać wszelkich środków drażniących jak naprz. pieprz, cebula itp. Środki te drażnią silnie błonę śluzową kiszki i mogą sprawę pogorszyć. Dajemy więc na każdy litr letniej wody 2—3 łyżki krośliny i plaster mydła zwyczajnego.

Sadzenie drzew owocowych.

Drzewa owocowe sadzi się w oddaleniu około 20 metrów od siebie. Drzewa wysokopiennie najlepiej nadają się do tego celu. Drzewa owocowe zabezpieczają pastwiska od posuchy. Rozumie się samo przez się, że należy je zabezpieczyć od szkody mogącej nastąpić wskutek oferania się bydła o pnie drzew. Sadzenie drzew owocowych bardzo korzystnie wpłynęło na dochód z pastwiska, a wcale nie zaszkodził porostowi traw.

Co zrobić ze spleśniałym chlebem.

Chleb w umiarkowanej ilości domowemu płacwu i zwierzętom jest doskonałym dla nich pokarmem. Często jednak przez niewagę lub lekkomyślność służby wszystkie stare spleśniałe kawałki chleba na ten cel zostają użyte. Pleśń zawiera w sobie pierwsiaki trujące, przez co wywołuje kolki, rozdęła śródka, biegunkę lub zgangrenowanie wnętrza.

Spleśniałe mączuchy to same choroby powodują. Aby chleba zapobiec, należy chleb spleśniały przed użyciem ugotować w wodzie, przez co niszczy się grzybek fermentujący pleśń i czyni go tem samym nieszkodliwym.

Plamy na liściach oleandra.

Plam na liściach oleandra niczem usunąć się nie da. Powstały one albo wskutek przypalenia słonecznego albo też nakłucia przez owady, wskutek czego tkanki liściowe stopniowo zasychają. Oleander lubi ziemię bardzo powazną to też można go zasilić nawet rozcieńczoną gnojówką, a szybko i silnie odrósł. Promienie słoneczne przez szkło każdą roślinę uszkadzają.

Środek na wygubienie pcheł.

Środkiem niezawodnym przeciwko pchłom jest utrzymywanie podłóg we wzorowej czystości. W tym celu przedewszystkiem wszystkie szpary w podłogach należy szczerze kitować. Pchły bowiem utrzymują się w nich najlepiej i składają jajka w nagromadzoną tam kurzu. Poza tem wszystkie kąty w mieszkaniu i miejsca pod szafami powinny być zawsze dokładnie wymiatane. Słome w sennikach przewietrzać i trzepać zarówno jak i meble.

Chcąc wyteplić pchły w szparach podłogi, należy ją zmyć, zlewając obficie odwarem z korzenia tatarsku i pietruszki lub wodą z siarą.

Skutecznym środkiem na pchły jest również perki proszek.

Szczecina, włos koński i surowce do wyrobienia szczotek technicznych.

Centrum szczeciny jest Międzyrzec, gdzie gromadzi się szczecina z całej Polski, Litwy i Rosji. Szczecina przychodząca tam w surowym stanie bywa przetwarzana i dostarczana do fabryk. Poza tem otrzymujemy szczecinę z Rosji sowieckiej. Włos koński, który znajduje się w kraju rolniczym, jakim jest Polska w wielkich ilościach, przerabiają głównie same fabryki, wyrabiające szczotki. Włos i szczecinę nabywają przemysłowcy, produkujący szczotki i pendzle prawie wyłącznie za gotówkę, rzadko na kredyt. Do fabrykacji szczotek technicznych, która u nas jest bardzo mała, używa się tylko surowców zagranicznych, jak trawy morskiej, korzenia ryżowego i stali. Nasza stal do wyrobu szczotek się nie nadaje.

Objaśnienie miar.

Rolnik wzorowy zna je tylko ary i hektary! Ar jest to kwadrat o boku 10 metr = 100 m kwadratowych.

- 100 a jest 1 ha,
- 1 morg rosyjski jest 58 a,
- 1 morg austriacki jest 58 a,
- 1 morg pruski jest 52 a.

Spłata pożyczek.

Termin spłaty pożyczek, udzielonych rolnikom w latach 1919 do 1922 z tytułu pomocy rolnej, przez Państwowy Bank Rolny, został odroczony ostatecznie do dnia 80 listopada 1926 roku. — Wielu rolników zalega jeszcze ze spłatą pożyczek z tak awanego kredytu siewnego, z jakich korzystali w 1925 roku, niestety nie wszyscy są w stanie spłacić całkowicie tej pożyczki, to też i do tych pożyczek należałoby zastosować prolongatę.

O ziemię z parcelacji.

Władze państwowe przystąpiły już do parcelowania całego szeregu domen czyli folwarków państwowych. Według ustawy o reformie rolnej, mają pierwszeństwo do otrzymania parcel robotnicy rolni, pracujący na parcelowanym majątku oraz małorolni.

Władze państwowe przystąpiły już do parcelacji, o ile odpowiadają warunkom wymaganym.

Rzeczą więc każdego zainteresowanego na parcelowanym majątku jest przypilnować, by nie wyszedł a golemi rękami.

By otrzymać parcelę jaką, trzeba w czasie ogłoszonym przez Powiatowy Urząd Ziemiański, w którego okręgu leży parcelowany majątek, zrobić do tegoż Pow. Urzędu Ziemiańskiego wniosek o przydzielenie parceli. Wniosek ten należy zrobić na przepisany formularz „Zgłoszenie na kupno ziemi”. Formularz ten można otrzymać bezpłatnie u sątyśa, komisarza albo w Pow. Urz. Ziemiańskim. Po wypełnieniu wszystkich pytań należy dać ten wniosek poświadczyć przez urząd dworski lub sątyśa.

Do tego zgłoszenia należy dołączyć świadectwo moralności, które wyda komisarz albo urząd policyjny.

Robotnik rolny już więcej świadectwo dołączać nie potrzebuje. Ponieważ jednak był żołnierz, inwalidą wojenną i odznaczony krzyżem „Wirtuti Militari” lub Krzyżem Walecznych mają mieć względy, dlatego dobrze jest, jeżeli i świadectwa o odbytej służbie wojskowej, inwalidztwie wojennym założyć się do tego wniosku. Jeżeli więc ktoś starający się o ziemię służył w wojsku polskiem, jest inwalidą wojennym lub ma „Wirtuti Militari” albo Krzyż Walecznych, niech idzie do Powiatowej Komendy Uzupelnień i każe sobie to poświadczyć, świadectwo to zaś dołączyć do wniosku.

Redaktor odpowiedzialny: Paweł Kaszubowski i.
Drukarni i nakładem drukarni „Dziennika Pomorskiego”
w Chojnicach.